

## Samfunnsansvar

SpareBank 1 SMN ønsker å bidra til samfunnets verdiskaping gjennom ansvarlig bankdrift som gir tillit hos folket.

De fire kjerneverdiene *helhjerta, ansvarlig, likandes og dyktig* er alle knyttet til arbeidet med samfunnsansvar. Det er likevel *ansvarlig* som utpeker seg som den viktigste rettesnoren for SpareBank 1 SMN sitt arbeid med samfunnsansvar.

Banken jobber med samfunnsansvar for å styrke konkurransekraften, redusere risiko, tiltrekke seg gode kunder, investorer og dyktige ansatte samt øke nyskapingen og bidra til å utvikle og påvirke regionen som konsernet er en del av. Slik skaper banken verdier på en ansvarlig og bærekraftig måte for alle interessenter. Ambisjonen er at SpareBank 1 SMN skal bruke samfunnsansvar som et konkurransefortrinn gjennom å integrere samfunnsansvar i all virksomhetsstyring og innarbeide det i alle interne styrende dokumenter, relevante policyer og retningslinjer.

Vi rapporterer bankens prestasjoner innen samfunnsansvar og bærekraft i henhold til den globalt anerkjente standarden til Global Reporting Initiative (GRI), i henhold til Core-kravet. Bankens rapporterer årlig resultater innen samfunnsansvar i henhold til GRI-standardens sammen med årsrapporten.

### Slik styres bærekraft

SpareBank 1 SMN utviklet i 2017 en ny strategi for samfunnsansvar. Strategien er bygget på bankens verdier, er forankret i konsernledelsen og vedtatt i styret. Styret var aktivt involvert i utviklingen av strategien, og en pådriver for å få den på plass.

Strategien gjelder for hele konsernet inkludert datterselskap, og skal revideres hvert annet år. Konserndirektørene er ansvarlige for at det enkelte fagområdet utvikler spesifikke, målbare, relevante og tidsbestemte tiltak som bidrar til å oppfylle målene i strategien for samfunnsansvar. Konserndirektør for kommunikasjon og samfunn er ansvarlig for å sammenstille dette i handlingsplaner. Konsernsjefen har det overordnede ansvaret for at planer og tiltak følges opp og gjennomføres.

Strategien beskriver konkrete mål innen temaene:

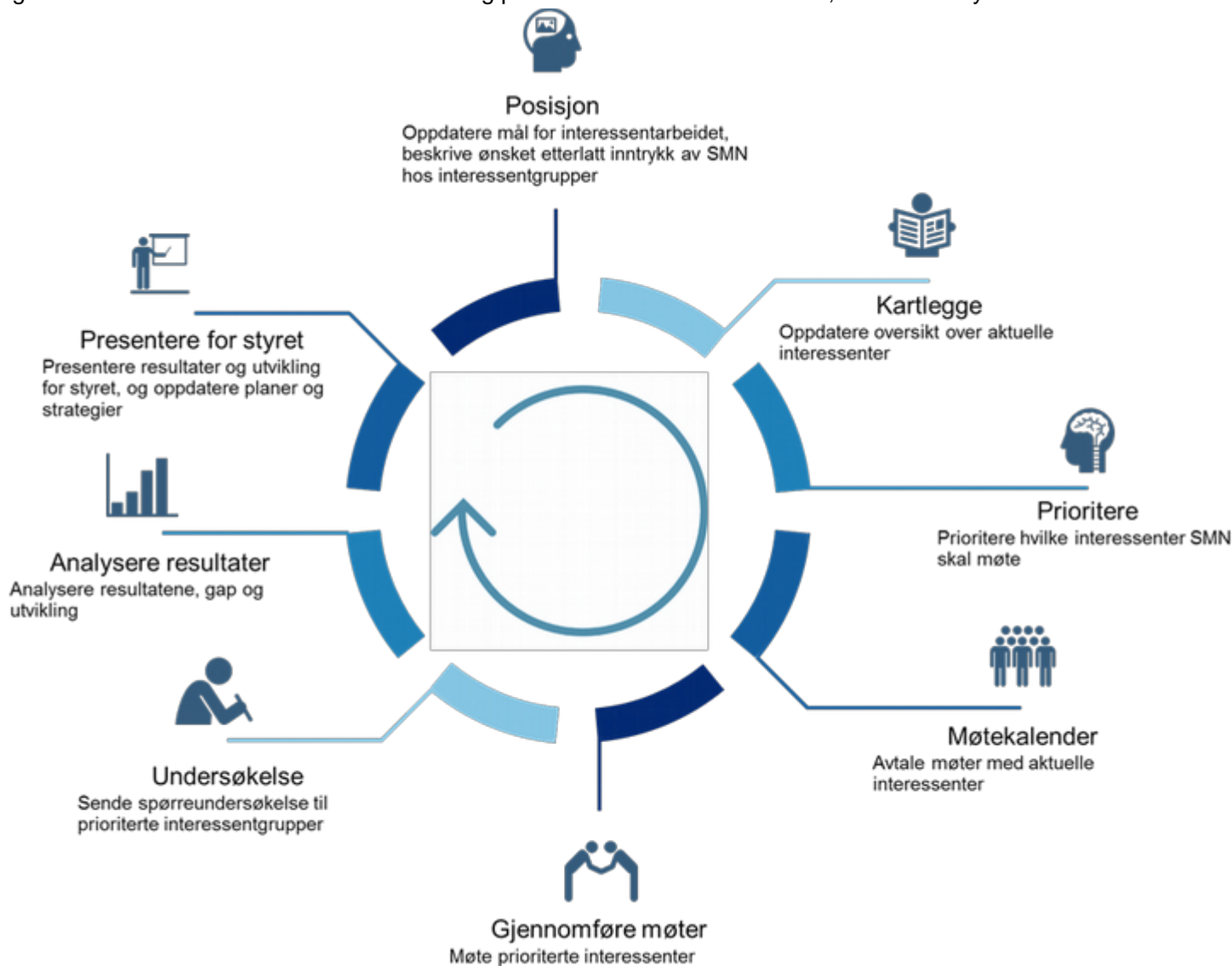
- Ansvarlige produkter og tjenester
- Kommunikasjon og åpenhet
- Etikk og antikorrupsjon
- Miljø og klima
- Medarbeidere og organisasjon

Utover det spesifikke ansvaret til konsernledelsen har alle ledere ansvar for å bidra til at arbeidet med bærekraftig utvikling og samfunnsansvar er relevant for konsernets virksomhet. Lederne har også ansvar for å gjennomføre vedtatte tiltak og sikre at alle medarbeidere innen eget ansvarsområde har kjennskap til disse.

Det gjennomføres en årlig internkontroll for å følge opp etterlevelsen av og kjennskapet til strategien. Resultatet av denne kontrollen rapporteres til styret.

**Involverer interessenter (GRI 102-43)**

SpareBank 1 SMNs strategi for samfunnsansvar definerer hvordan banken skal jobbe med interessentene. Banken forsøker kontinuerlig å identifisere og engasjere egne omgivelser, og integrere innspill i viktige beslutningsprosesser. Banken forsøker å møte krav og forventninger fra bankens interessenter på en åpen og konstruktiv måte. Banken har derfor en årlig prosess for interessentarbeidet, forankret i styret:



I arbeidet med interessenter skal SpareBank 1 SMN: (GRI 102-42)

1. Definere interessenter bredt og strategisk og søke muligheter
2. Prioritere interessenter etter hvilken verdi interessenten har for banken og hvilken interesse interessenten har for banken samt være åpen om hva banken vinner på interessentdialogen
3. Være åpen, tydelig, nysgjerrig og konstruktiv i dialogen med interessentene
4. Søke etter partnerskap og dele suksesshistorier med interessentene
5. Inkludere interessentenes synspunkter i selskapsstyringen

SpareBank 1 SMN har kontinuerlig dialog med en rekke interessenter, deriblant kunder, investorer, ordfører, fylkesordfører, Forbrukerrådet, Finanstilsynet, Framtiden i våre hender, LO og Finans Norge for å diskutere bærekraftstema. (GRI 102-40)

Denne dialogen har spesielt løftet bankens policyutvikling på ansvarlige investeringer og ansvarlig kreditt, et tema som har vært gjenstand for flere diskusjoner med Finans Norge, Forbrukerrådet og Framtiden i våre hender. (GRI 102-44)

SpareBank 1 SMN ønsker å fokusere på tema som er av høy viktighet både for bankens eksterne og interne interessenter, og bygge opp under bankens overordnede forretningsstrategi. Banken skal alltid inkludere interessentenes legitime forventninger i det strategiske arbeidet. Banken har gjennom interessentdialog identifisert vesentlige tema, og rapportert utvalgte indikatorer på disse samt forklart hvordan banken håndterer tema. Banken er en del av SpareBank 1-alliansen, og der vesentlige tema håndteres av alliansen beskriver rapporten hvordan alliansen håndterer det aktuelle tema. (GRI 102-46)

I vesentlighetsprosessen definerte banken følgende tema som spesielt vesentlige:

- Ansvarlige investeringer, negativ screening og eksklusjon og krav til finansielle leverandører
- Ansvarlig kreditt
- Ansvarlig markedsføring av produkter og tjenester og godt bankhåndverk
- Personvern og informasjonssikkerhet
- Utvikling av medarbeidere
- Mangfold og likestilling
- Etikk og anti-korrupsjon
- Økonomisk kriminalitet
- Lokal næringsutvikling
- Innovasjon og digitalisering

(GRI 102-47)

### **Rapportering av samfunnsansvar og bærekraft**

SpareBank 1 SMN har brukt 2018 på å videreutvikle bankens arbeid med samfunnsansvar.

Rapporteringsprosessen har vært en viktig del av dette arbeidet. I tillegg til å få innspill fra eksterne interessenter, har samtlige av lederne, styret, de enkelte bankdirektørene og ledelsen i datterselskapene vært involvert.

Bankens fagansvarlige har hentet frem informasjon på hvert tema i rapporten og kapitlene er kvalitetssikret av bankens ledere på feltet.

Rapporten er godkjent av konsernledelsen og styret, og vedtatt av bankens øverste organ, Representantskapet, sammen med årsrapporten.

Vi rapporterer bankens prestasjoner innen samfunnsansvar og bærekraft i henhold til den globalt anerkjente standarden til Global Reporting Initiative (GRI), i henhold til Core-kravet. (GRI 102-54) Banken rapporterer årlig resultater innen samfunnsansvar i henhold til GRI-standardene sammen med årsrapporten. (GRI 102-52)

Informasjonen gitt i rapporten er gitt så balansert og korrekt som mulig, og nøyaktig og tilgjengelig nok til å evaluere bankens prestasjoner på samfunnsansvar. Rapporten henviser til styringsdokumenter og gjør de offentlige dokumentene tilgjengelig gjennom referanser, for å gjøre det mulig for leser å hente ytterligere detaljer i den informasjonen rapporten tilbyr. Rapporten er publisert som en del av den vedtatte årsrapporten for å sikre aktuell informasjon. (GRI 102-46)



GRI-indeksen kan lastes ned fra vår nettside om samfunnsansvar.

## Ansvarlige investeringer

En av bankens grunnleggende verdier er ansvarlighet. I dette ordet ligger det at banken har et utvidet ansvar for hvordan bankens handlinger påvirker nåtid og fremtid for miljø, mennesker, arbeidsplasser og forvaltning av verdier. Kapital er en viktig innsatsfaktor i både etisk og uetisk virksomhet. Bankens kanalisering av kapital til etisk virksomhet og vekk fra uetisk virksomhet, for å bidra til å skape et bedre samfunn og for å senke risiko i egen kapitalforvaltning. I dialog med våre interessenter har banken identifisert aktivt eierskap, negativ screening og krav til finansielle leverandører som vesentlige tema vi skal ha kontroll på for å sikre ansvarlig kapitalforvaltning.

Det er spesielt viktig for oss som regionbank å ta ansvar for bærekraft i investeringer. Vi er forpliktet til å gjøre det vi kan for å støtte opp om FNs bærekraftsmål, og vi er opptatt av at selskaper vi investerer i eller låner penger til tar hensyn til tema som ansvarlig forvaltning av vannressurser, skog, mineralutvinning, ansvarlig oljeutvinning og foredling av petroleumsprodukter og fiskeriressurser.

Banken har sitt bestemte geografiske nedslagsfelt i Midt-Norge. Den geografiske avgrensningen gjør at investeringer og utlån stort sett skjer i og til selskaper som er omfattet av norsk lov. Likevel har verdens globalisering og digitalisering endret konteksten banken operer i. Bankens har derfor i 2017 og 2018 gjennomgått et omfattende program for å strukturere bankens arbeid med ansvarlige investeringer.

Samtlige av SpareBank 1 SMNs direkteinvesteringer, datterselskaper og selskaper der banken har majoritetskontroll, er i dag underlagt ny policy av 2017  «Våre krav til bærekraft i utlån og egne eierposisjoner» samt  «Våre prinsipper for etikk, samfunnsansvar, eierstyring og bærekraft i forvaltning». Policyene beskriver blant annet hvilke kriterier som ligger til grunn for positiv og negativ screening utover lovkrav (GRI FS11) samt bankens krav til eksterne forvaltere.

Banken følger opp ansvaret for kunders og bankens eierinteresser gjennom egne retningslinjer for å:

- Unngå eierposisjoner eller yte lån til selskaper som ikke etterlever våre prinsipper, og medta forbehold om oppfølging og konsekvens ved avvik (covenants) i finansiering der selskapene driver i bransjer, land og regioner med spesielt høy risiko
- Legge press på kundene og selskapene vi investerer i slik at de har gode rutiner og prosesser for å gjøre riktige etiske, miljømessige og bærekraftige valg, og for å påvirke selskaper de har eierposisjoner i gjennom aktiv eierstyring
- Kreve dokumentasjon på at kunder har fulgt opp forhold som bryter med våre prinsipper
- Ta konsekvensen av avvik som ikke følges opp gjennom å ikke fornye eller forlenge lån, eller avvikle eierposisjoner.

Hvert år skal banken gjennomgå utviklingen i dokumentasjon på etterlevelse av hvitvaskingsregler, krav til åpenhet, etikk, samfunnsansvar, bærekraft og eierstyring hos alle selskaper der banken har eierposisjoner. Bankens vil kontrollere nødvendige forbedringstiltak i rutiner og prosesser for oppfølging av eierposisjonene. Alle bankens ansatte skal årlig gjennomgå bankens policy for bærekraftige og etiske investeringer og være kjent med at banken i alle kredittsaker og investeringsbeslutninger i internasjonale selskaper eller risikobrancher forventer en redegjørelse for hvordan etterlevelse av bankens prinsipper er vurdert, og hvilke kontrolltiltak og sanksjonsmuligheter som er etablert ved brudd.

Konsernets investeringer i sertifikater og obligasjoner til likviditetsformål utgjør ved utgangen av 2018 20,3 milliarder kroner. Investeringer i derivater, aksjer og eierinteresser utgjør ved samme tidspunkt 12,0 milliarder kroner. (GRI FS11).

Investeringer hos SpareBank 1 SMN kan deles i tre kategorier:

- Egne direkteinvesteringer
- Investeringer gjort av forvaltningstjenester formidlet gjennom banken
- Investeringer gjort av gavefondet og SpareBank 1 SMN Utvikling.

Banken støtter prinsippene i UN PRI – prinsipper for ansvarlig investering – i alle egne investeringer, og jobber for at prinsippene etterleves også i SpareBank 1 Gruppens selskaper.

## Egne direkteinvesteringer

### **Datterselskap (og selskap med majoritetskontroll)**

SpareBank 1 SMN kontrollerer EiendomsMegler 1 Midt-Norge, SpareBank 1 Finans Midt-Norge, SpareBank 1 Regnskapshuset SMN, SpareBank 1 SMN Invest og SpareBank 1 Markets. Sistnevnte forvalter egne midler med en forvaltningskapital på ca. 2,3 milliarder kroner. Datterselskapet SpareBank 1 Kapitalforvaltning forvalter kapital på vegne av kunder for ca. 16 milliarder kroner. (GRI FS11) SpareBank 1 SMN Invest er bankens heleide datterselskap, og forvalter egen kapital for ca. 400 millioner kroner. (GRI FS11)

SpareBank 1 SMN Invest opererer i teknologihovedstaden Trondheim, og gjennom SpareBank 1 SMN Invest fyller banken et ekstra behov i lokalsamfunnet, for lokal kapital til teknologi. SpareBank 1 SMN Invest investerer utelukkende i unoterte aksjer og fond i bankens geografiske område.

I tillegg kommer selskapet inn og overtar aksjer ved konkurser og misligholdte låneengasjement for å beholde lokal næringsvirksomhet. Ved behov brukes eierposisjonen for å påvirke selskapet til å etterleve bankens prinsipper for bærekraft, etikk, eierstyring og sosialt ansvar. Bankens vilje til å etterleve bankens prinsipper for å kunne opprettholde eierposisjonen. Eierposisjoner i selskaper som bryter mot bankens prinsipper skal følges opp særskilt med halvårlig rapport til styret frem til posisjonen er avviklet. (FS10)

Selv om nye eierposter screenes etter bankens krav, har ikke eksisterende portefølje enda ikke vært gjennom en strukturert screeningprosess. (GRI FS11). Bankens dialog med datterselskapene hvor banken også samhandler om sosiale eller miljømessige tema. (GRI FS10)

### **SpareBank 1-alliansens selskap (uten majoritetskontroll)**

SpareBank 1 SMN har eierandeler gjennom SpareBank 1-alliansen i Odin Forvaltning, SpareBank 1 Forsikring, SpareBank 1 Boligkreditt, SpareBank 1 Næringskreditt, BN Bank og SpareBank 1 Gruppen.

Eierdialog rundt ansvarlige investeringer forenkles imidlertid her ettersom de andre eierne er sparebanker med liknende krav og forventninger som banken har. Bankene samhandler om sosiale og miljømessige tema med disse selskapene (GRI FS10), men alliansens selskap er ikke underlagt bankens egen policy.


Spare- og plasseringsutvalget i SpareBank 1 Gruppen gjør en kvalitetsvurdering av alle spare- og plasseringsprodukter som distribueres fra Gruppen. Utvalget er ansvarlig for en årlig revisjon av produktporteføljen. I 2018 har utvalget innarbeidet ESG-kriterier i revisjonen.

### **Odin Forvaltning**

Odin Forvaltning er forpliktet til å følge FNs prinsipper for ansvarlig eierskap. Odin kombinerer ESG-analyser i forbindelse med investeringer samt ekskludering av selskaper som produserer varer og tjenester som ikke er i samsvar med allment aksepterte etiske verdier. Odin har løpende screening med det anerkjente analyseselskapet Sustainalytics. Hos Odin er det forvaltere selv som har ansvar for integrering av samfunnsansvar og eierstyring i investeringsanalyser og investeringsbeslutninger. Odins produkter inngår i revisjonen til SpareBank 1 Gruppens spare- og plasseringsutvalg.

<https://odinfond.no/om-oss/ansvarlig-forvaltning/>

### **SpareBank 1 Forsikring**

Alle utenom to av SpareBank 1 Forsikrings forvaltere har signert FNs prinsipper for ansvarlige investeringer. Selskapet benytter et bredt spekter av virkemidler for å sikre ansvarlig investering i sin portefølje. SpareBank 1 Forsikring beskriver egen policy  her .

### **Investeringer gjort av forvaltningstjenester formidlet gjennom banken**

Odin Forvaltning leverer brorparten av bankens fondsprodukter. Det betyr også at brorparten av fond som banken tilbyr egne kunder følger Odin Forvaltnings policy for ansvarlige investeringer, beskrevet i forrige kapittel. Som distributør kan banken påvirke gjennom forhandlingsmakt overfor potensielle fondsleverandører samt gjennom en god og tett dialog med kundene. Bankene kan ikke selv styre eierskap, men råder over flere virkemidler for å påvirke leverandører til å følge opp sine eierposisjoner så virksomhetene tar gode valg.

Privatmarked i SpareBank 1 SMN har ansvar for å følge opp fondsleverandører. Fra og med 2018 har banken kontrollert i hvilken grad fondsleverandører følger bankens retningslinjer om negativ screening på sosiale og miljømessige kriterier. Arbeidet vil følges opp med kontinuerlige stikkprøver av produktene til forvalterne for å bekrefte etterlevelse. (GRI FS11)

Konkret fungerer oppfølging av fondsforvaltere slik:

Konsekvens	SpareBank 1 kan ikke anbefale eller distribuere fond fra forvalteren	SpareBank 1 ber forvalteren om ytterligere dokumentasjon på tiltak og prosess for å opprettholde distribusjon og anbefaling	SpareBank 1 kan anbefale og distribuere forvalteren, og kan fremheve elementer ved selskapets arbeid med etikk og bærekraft	SpareBank 1 kan anbefale forvalteren, og bekrefte at den opererer i tråd med våre krav til etikk, samfunnsansvar og bærekraft
Beskrivelse	Følger ikke eksklusjonsliste eller eksklusjonsprosess minst på nivå med oljefondets eksklusjonsliste og/eller har mangler i dokumentasjon av screeningsprosess og rutine for tiltak ved identifikasjon og oppfølging av mulige avvik. Mangler strengere etiske krav og krav om bærekraft på enkeltområder og har ikke en strategi for etikk og bærekraft. Har satt ut forvaltning til underleverandører uten å innhente og dokumentere samsvarserklæring fra underliggende leverandører minst på nivå med SpareBank 1 sin egenerklæring, og kan ikke dokumentere egne kontrolltiltak og kvalitetssikring	Følger Oljefondets eksklusjonsliste og/eller strengere eksklusjonsprinsipper. Har egen strategi for bærekraft og ESG. Offentliggjør eksklusjonsliste, men har enkelte svakheter i rutine for identifikasjon og oppfølging av potensielle brudd	Har tydelig strategi for ESG og bærekraft. Har en tydelig og dokumentert prosess for identifikasjon og oppfølging av hendelser og avvik, og kan dokumentere at etiske retningslinjer gir praktisk konsekvens i forvaltning	Har strategier for ESG og bærekraft som omfatter alle områder i SpareBank 1 sine krav til etisk og bærekraftig forvaltning
Tiltak	Nydistribusjon av fond under distribusjon stoppes med to måneders varsel til forvalter og kunder. Hvis tiltak ikke er dokumentert gjennomført fra forvalter kontaktes alle kunder med fond kjøpt gjennom våre kanaler med tilbud om andre alternative produkter, og beskrivelse av svikt som er avdekket og vårt arbeid mot forvalter for å forbedre etterlevelse	Forvalter følges opp med sikte på å forbedre svakheter i prosess og strategi, og gis rimelig tid til utbedring	Forvalterens produkter kan fremheves i distribusjonskanaler som etiske eller bærekraftige valg med presisering av hvilke områder forvalter har en god strategi for etikk og bærekraft på. Vi følger opp forvalter for å videreutvikle strategien	Forvalterens produkter kan anbefales, og fremheves i distribusjonskanaler som etiske og bærekraftige valg

Hentet fra  Våre prinsipper for etikk, samfunnsansvar, eierstyring og bærekraft i forvaltning.

Banken er opptatt av å forvalte sparing i fond på en bærekraftig måte. Det betyr at miljø, sosiale - og forretningsetiske forhold (ESG) er viktig for banken som ledd i kapitalforvaltningen. Bankens mål er å tilby et spekter av bærekraftige fond. ODIN og andre fondsforvaltere setter sammen fondsprodukter med investeringer i utvalgte selskap. Fondsproduktene formidles så til kunde gjennom banken.

I september 2017 lanserte banken Aksjesparekonto. Ved utgangen hadde vi 18.169 etablerte aksjesparekontoer. IPS (individuell pensjonssparing) ble lansert i november 2018. Ved utgangen av 2018 hadde vi 3.267 kunder med IPS. (GRI 102-10)

### Investeringer gjort av SpareBank 1 SMN Utvikling og gavefondet

Stiftelsen SpareBank 1 SMN Utvikling driver utelukkende formålstjenlige investeringer i prosjekter som skal bygge opp under positiv samfunnsutvikling. Tiltak som kommer allmennheten til gode. SpareBank 1 SMN Utvikling har eierposisjoner på 51,5 millioner kroner. (GRI FS11)

Gavefondet finansieres av bankens overskudd. Fondet prioriterer prosjekter innen innovasjon, næringsutvikling, kultur, idrett, miljø og humanitære formål. Fondets midler står på konto i banken, og gir ut ca. 60 millioner kroner årlig fordelt forholdsvis likt mellom breddeidrett, kultur og næringsutvikling. (GRI 201-1)

SpareBank 1 SMN Utvikling og gavefondet har som mål å utvikle et samfunnsregnskap med indikatorer i løpet av 2019.


## Ansvarlig kreditt

Banken har ambisjoner om å være ledende på ansvarlig kreditt, og å sikre at banken ivaretar sin rolle som aktør og veileder for bankens kunder ut fra et regionalt og globalt perspektiv.

Ansvarlig kreditt er viktig for å unngå at kundene påtar seg forpliktelser de ikke kan betjene, for å bidra til at banken støtter opp om et grønt skifte og for å gi kundene informasjon om bærekraftige og konkurransedyktige løsninger.

Banken yter kreditt til både privatkunder og til næringskunder, og tilnærmingen til de to kundegruppene er litt forskjellig.

### Privatkunder

SpareBank 1 SMNs kredittstrategi er vedtatt av styret. Grunnprinsippet om bærekraftige utlån på privatmarked er nedfelt i bankens overordnede  strategi for bærekraft i utlån, og i bankens kredittpolitikk for privatkunder. Kravene er operasjonalisert gjennom en kreditthåndbok som beskriver bankens spesifikke krav knyttet til arbeid mot hvitvasking og svart økonomi. Sammen med bankens produktpolitikk gir kreditthåndboken begrensninger i ikke-bærekraftige utlån. Slik bidrar banken til at kundene ikke påtar seg for store gjeldsforpliktelser.

Banken fraråder også kunder å ta opp lån basert på lånets formål. Dette gjelder eksempelvis kunder som ønsker lån for å sende penger til ukjente, for å frigjøre lotterigevinster eller arv, eller andre typiske former for svindel.

Kreditsjef i Privatmarked har operativt ansvar for utvikling av produkter og tilhørende ivaretagelse av bærekraft. Bankens vedtok i 2017 en strategi for samfunnsansvar hvor det er satt krav til utvikling av grønne produkter, og har kredittrutiner hvor sosialt ansvarlige utlån skal gis prioritet.

Banken har godt etablerte klagerutiner. Klageadgang er lett tilgjengelig for kunder, og alle saker behandles av egne klageansvarlige. De klageansvarlige gjør en særskilt gjennomgang av om bankens policy og rutiner er ivare tatt i hver sak. Bankens har også kvartalsvis gjennomgang av læringspunkter fra klager i eget klageutvalg i banken. Her vurderes behov for å endre policy, rutiner, markedsføring og produkter. Styringssystem for produktområdene evalueres årlig, og er basert på klager og hendelser i forutgående år.



### Sosialt bærekraftige banktjenester (GRI FS7)

Det er spesielt viktig for banken som regionbank å ta et sosialt ansvar i lokalsamfunnet. Banken er kjent for å gjøre dette gjennom investeringer og gavefond, men banken gjør det også gjennom spesielle sosiale produkter.

I et moderne samfunn er tilgang til grunnleggende banktjenester helt nødvendig. Likevel er det sosiale grupper i Midt-Norge som av ulike årsaker faller utenfor slike tjenester. Derfor har banken utviklet produktet Kommunalt utbetalingskort. Kortet er et kontantkort, men fungerer som et normalt bankkort, og kan fylles på med penger i nettbank og direkte fra kommunale støtteordninger. Systemet kan utbetale stønad fra NAV til sosialklienter, asylsøkere og flykninger. Det er mange innen denne gruppen som ikke får åpnet en ordinær bankkonto på grunn av at de ikke kan dokumentere sin identitet. Brukerne av kortet slipper tungvinte og stigmatiserende turer i banken for å ta ut kontanter, ofte sammen med støttekontakt som må bekrefte deres identitet. Kortet er også populært blant utenlandsstudenter. Banken utstedte 26.548 kommunale utbetalingskort i 2018, og 42 prosent av regionens flykninger og asylsøkere har denne tjenesten gjennom banken.

Barn er en annen gruppe som har og skal ha begrenset tilgang til banktjenester. Banken har i 2018 forbedret produkttilbudet for denne gruppen med blant annet appen Spink hvor barnet sammen med bankkort og egen sparekonto får god oversikt over økonomien og lærer seg å håndtere digitale penger. Banken utstedte 6200 kort til barn mellom 8 og 15 år i 2018.


Banken samarbeider med Husbanken om startlån. Startlån har lavere krav til egenkapital enn andre førstehjemslån og har i tillegg lave rente. Startlån ytes til sosiale grupper i en sårbar situasjon beskrevet her. I 2018 utstedte banken i alt 120 startlån til en verdi av 250 millioner kroner, hvilket utgjorde ti prosent av nettovolum på førstehjemslån.

### Miljømessig bærekraftige banktjenester (GRI FS8)

Banken utvikler også tjenester med miljøprofil. I 2018 har banken grønne utlån til solcelleanlegg i samarbeid med Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk (NTE). I 2018 utstedte banken fire slike lån til en samlet verdi av 2,1 millioner kroner.

Banken har også en smartapp for miljøvennlig kjøring som premieres på bilforsikring. Banken solgte 2515 silke tjenester i 2018, til en verdi av 16,4 millioner kroner, hvilket tilsvarer fem prosent av salget.

### Næringskunder


Banken har i 2017 og 2018 gitt det systematiske arbeidet med ansvarlig kreditt til næringsvirksomhet et betydelig løft. Styret har vedtatt ny kredittstrategi og nye krav til bærekraft i utlån:  «Våre krav til bærekraft i utlån og egne eierposisjoner» Banken har også utviklet en tilhørende rettleiding for hvordan medarbeidere skal håndtere kredittsaker i praksis, hvordan de skal vurdere kravene og hvordan de skal implementere kravene i eget arbeid.

Alle som er involvert i kredittgivning til næringsvirksomhet eller investeringsbeslutninger knyttet til bankens egen eller SpareBank 1-alliansens investeringsbeslutninger, skal kjenne bankens prinsipper. De er styrende for hva banken låner ut penger til. Prinsippene styrer også hvordan banken skal opptre og påvirke i felles investeringsbeslutninger der banken ikke selv har en dominerende posisjon.

Banken ønsker ikke å finansiere virksomheter eller prosjekter som ikke driver i tråd med bankens krav, og eksisterende næringskunder forventes å gjøre tiltak for å rette opp eventuelle forhold som bryter disse

kravene. Banken er forpliktet av låneavtaler med eksisterende kunder, men manglende tiltak for etterlevelse av bankens krav medfører økt risiko som kan resultere i ny prissetting overfor låntaker. Banken har satt høye krav til bærekraft i alle utlån, men har foreløpig ingen særegne bærekraftige produkter for næringskunder, utover hva som tilbys i privatmarkedet. (GRI FS7 FS8)

I mindre kredittsaker benyttes standard kredittverktøy. Fra 2018 er bærekraft innarbeidet i selve kredittverktøyet gjennom egne kontrollpunkter knyttet til temaet. Fullmaktsystemet sikrer at dokumentasjon av bærekraftvurderinger kvalitetssikres. I kredittsaker som behandles av kredittutvalgene er det utarbeidet en egen mal for vurdering av bærekraft i utlån. Ved behandling i kredittutvalgene vil det også gjennomføres en kvalitetssikring av vurderingene.

Dokumentasjon av vurderinger rundt bærekraft inngår som tema i intern revisjon, med jevnlig gjennomgang av kvalitet i kredittbehandlingen. Kredittstrategi med tilhørende dokument  Våre krav til bærekraft i utlån og egne eierposisjoner inngår i prosess for minimum årlig revidering.

## Markedsføring og personvern

SpareBank 1 SMN forplikter seg til å ta hensyn til mennesker, miljø og samfunn utover det finansmarkedslovgivningen pålegger.

### Ansvarlig markedsføring av produkter og tjenester

Godt bankhåndverk innebærer at SpareBank 1 SMN opplyser kunden om hvordan man best innretter seg etter de finansielle produktene som er tilgjengelig. Banken går derfor aktivt ut og fronter viktige temaer knyttet til ansvarlig markedsføring av bankens produkter.

Det er SpareBank 1 SMNs strategi å belyse utfordringer knyttet til markedsføring. Dette gir nyttige diskusjoner og bidrar til forbedringer. Et eksempel her kan være bankens arbeid med god rådgiving rundt bruk av personlig kreditt og ansvarlige utlånspraksis, som banken i 2016 mottok Forbrukerrådets rose for.

SpareBank 1 SMNs produkter og tjenester samt materiale for merking og markedsføring, utvikles sentralt i SpareBank 1-alliansen. Spare- og plasseringsutvalget i SpareBank 1-alliansen gjør en kvalitetsvurdering av merking og markedsføring for banken. Bankens markedsavdeling har det overordnede ansvaret for ansvarlig markedsføring. Banken har klageordning lett tilgjengelig for kundene på nett, gjennom et fast telefonnummer og til finansklagenemda. Banken har ikke mottatt klager på merking av produkter og tjenester. Banken hadde i 2018 ett tilfelle av brudd på personopplysningsikkerhet i forbindelse med markedsføring av et arrangement. (GRI 417-2)

Før banken lanserer eller distribuerer produkter er de gjenstand for en omfattende konsekvensvurdering for målgruppen til produktet. Banken foretar en systematisk risikovurdering hvor banken innhenter uavhengige vurderinger knyttet til jus, etikk og forståelighet for målgruppen.

### Personvern og informasjonssikkerhet

Banken er avhengig av tillit fra kunder, tilsynsmyndigheter, eiere og andre interessenter. Gjennom bankens tjenester forvaltes store mengder persondata, og dette stiller store krav til bankens håndtering av kundeinformasjon og ivaretagelse av sentrale personvernprinsipper.

Ny personopplysningslov som implementerer personvernforordningen (GDPR), trådte i kraft 20. juli 2018. Arbeidet med etterlevelse av personopplysningsreglene har fortsatt inn i 2018. Banken har blant annet laget

malverk til understøttelse av gjennomføring av krav i personopplysningsloven. Egen mal for risikovurdering av personvernkonsekvenser (DPIA) er laget gjennom SpareBank 1-alliansen. Ny personvernerklæring er i 2018 publisert på bankens nettsider.

Banken har arbeidet med digitaliseringstiltak i 2018. Samtidig som banken anerkjenner behovet for å digitalisere og forenkle flere tjenester, er det helt nødvendig å ivareta personvern og informasjonssikkerhet.

Banken rapporterte sju tilfeller av brudd på personopplysningssikkerheten til Datatilsynet i 2018. Målet for 2019 er å fortsette arbeidet med opplæring samt etablere gode sletterutiner og arbeide videre med innebygd personvern i våre systemer.

Banken forvalter store mengder kundeinformasjon, og for banken handler personvern om å sikre nødvendig konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet til alle personopplysninger som eies, behandles eller forvaltes av banken. Informasjonsmengden og mulighetene for bruk og misbruk øker stadig. Tilliten vi som bank er avhengig av - fra kunder, tilsynsmyndigheter og andre interessenter - vil i stadig større grad hvile på at kundedataene våre forvaltes på en trygg måte. I banken har vi derfor beskrevet bankens forpliktelser i detalj og offentliggjort forpliktelsene for bankens interessenter her:

<https://www.sparebank1.no/nb/smn/om-oss/personvern.html>

Videre har banken egen policy og overordnede retningslinjer for personvern. Retningslinjene hjelper banken å følge opp kravene om behandling av personopplysninger, både i lys av i dagens personvernlovgivning, men også i EUs nye personvernforordning GDPR, som trådte i kraft i mai 2018. Retningslinjene beskriver hvordan banken behandler personopplysninger, roller og ansvar innenfor personvern samt hvordan nødvendig dokumentasjon er tilgjengelig og oppdatert.

Banken ferdigstilte fase to i Prosjekt personopplysningsloven i 2017. Prosjektet forbedret etterlevelse av lovkrav. Gjennom prosjektet etablerte banken tydeligere rolle- og ansvarsbeskrivelser. I tillegg fikk banken på plass et mer robust internkontrollsystem med avvikshåndtering, kontroll- og oppfølgingsaktiviteter som gjør oss i stand til å forbedre våre styringssystem over tid.

Banken har utpekt et personvernombud som skal bistå konsernsjefen i arbeidet med å ivareta krav til behandling av personopplysninger. Personvernombudet fungerer som faglig rådgiver, og har ansvar knyttet til blant annet kontroll av etterlevelse, håndtering av avvik, risikovurdering samt meldinger til Datatilsynet ved eventuell uautorisert utlevering av personopplysninger.

Banken rapporterte ett tilfelle av brudd på behandling av personopplysninger til Datatilsynet i 2018. I tillegg har banken meldt inn ett tilfelle av utkontraktering til skytjeneste til Finanstilsynet. Banken har ikke mottatt klager på personvernbrudd. (GRI 418-1)

I 2018 er det gjennomført opplæring på ulike nivåer i organisasjonen, både gjennom e-læring og klasseromsundervisning. Vi vil fortsette arbeidet med å tette identifiserte gap samt sikre involvering, forankring og opplæring i organisasjonen. I tillegg jobbes det videre mot innføringen av GDPR både i banken og i SpareBank 1-alliansen. Datterselskapene gjennomfører også personvernprosjekt i 2018.

### **Informasjonssikkerhet**

Utvikling av sikkerhetsarkitektur og løsninger tilpasset en mer åpen forretningsmodell er utfordringer som hele finansnæringen står overfor. SpareBank 1 SMN deltar derfor i alliansens felles sikkerhetsstrategiarbeid for å adressere og ivareta de endringene denne utviklingen medfører.

Bransjeutvikling kombinert med akselererende teknologisk utvikling gir nye trusler og sikkerhetsutfordringer. SpareBank 1 er opptatt av sikkerhet, høy driftskontinuitet og sikre tjenester for kundene. Det er tatt grep for å styrke kapasitet, robusthet og videreutvikling innen utvalgte områder, spesielt innen områdene informasjonssikkerhet med hensyn til åpen bankfront, samt samordning og sikring av skytjenester.

Policy for Informasjonssikkerhet i SpareBank 1-alliansen er det grunnleggende styringsdokumentet for all behandling av informasjon i alliansen, og den bygger på alliansens overordnede sikkerhetspolicy. Banken har en egen policy for utkontraktering av IT-tjenester samt en felles sikkerhetsstrategi som gjelder for hele alliansen. Viktige avgjørelser, som utkontrakteringer skal også styrebehandles. Avdeling for operativ informasjonssikkerhet i SpareBank 1-alliansen leverer SpareBank 1 SMNs tekniske løsninger, inkludert kontinuerlig overvåking av bankens systemer.

IKT-forskriften er førende for arbeidet som gjøres innenfor informasjonssikkerhet og oppfølging av IKT-området. SpareBank 1 SMN revideres jevnlig av både intern og eksterne revisjon opp i mot forhold regulert i IKT-forskriften .

SpareBank 1 SMN har etablert en rekke tekniske sikringstiltak for informasjonssikkerhet, opplæring og bevisstgjøring står sentralt. Bankens kompetanse- og holdningsprogram for informasjonssikkerhet Passopp styrker sikkerhetskulturen i hele organisasjonen har pågått i 2018 og fortsetter også i 2019. Basert på internundersøkelser gjør banken analyser og prioriterer hvilke områder som skal være fokus i holdningsprogrammet.

Banken ønsker å bidra til at kundene opptre trygt og lærer om informasjonssikkerhet. På smn.no finner kundene tips og råd for sikker bruk av banken.

## Medarbeidere og mangfold

Omstilling, medarbeiderutvikling og rekruttering av ny kompetanse for å bygge fremtidens bank har høy prioritet.

### Utvikling av medarbeidere

Bankmarkedet er i endring. Teknologiske fremskritt endrer kundenes atferd og muligheter, og banken opplever konkurranse fra nye aktører med nye forretningsmodeller. Omstilling, medarbeiderutvikling og rekruttering av ny kompetanse for å bygge fremtidens bank har høy prioritet. Konsernledelsen er tydelig på at ansatte vil være bankens viktigste ressurs og viktigste faktor for å kunne skille seg fra konkurrentene. Derfor legges det stor vekt på å utvikle kompetanse og ferdigheter. Det gjennomføres interne opplærings- og treningsaktiviteter i et betydelig omfang, og mange av bankens talentfulle ledere og medarbeidere tilbys muligheter for faglig og personlig utvikling gjennom eksterne kurs og utdanningsinstitusjoner.

Å sikre at banken imøtekommer endringene i kundenes preferanser og atferd er en av bankens største utfordringer og samtidig den største muligheten. Å være en regional bank betyr at medarbeidere er tett på kundene, og fanger opp nye preferanser, krav og ønsker. Økt kommunikasjon med kundene på digitale flater må også holde den samme høye kvaliteten som tradisjonell rådgivning. Banken jobber kontinuerlig for å ivareta godt bankhåndverk også i digitale kanaler, og har fokus på å utvikle kunderådgiverne innen både privatrådgivning og bedriftsrådgivning.

Bankens intensjon er å følge kundenes livsreise. En reise som i perioder er trygg og rolig, men av og til også vanskelig og turbulent. Banken kan ofte ha en rolle i kundenes liv i turbulente perioder der vanskelige valg skal tas. Banken spiller en viktig rolle i store beslutningssituasjoner, som å kjøpe den første boligen, spare til pensjon, sikre arveoppgjør eller rådgi ved samlivsbrudd.

For næringskundene er banken en strategisk partner som tilrettelegger etablering, vekst, generasjonsskifter, innovasjon og nyskaping i regionen. Bankens samfunnsoppdrag er å legge til rette for økonomisk utvikling som grunnlag for vår felles velferd. Dette skal skje gjennom en sunn og bærekraftig vekst. Kompetansen til medarbeidere har stor innvirkning i relasjon til samfunnet, næringsliv og privatpersoner. Bankens ambisjon og mål er at god rådgivningsskikk skal sikre kvaliteten på rådgivning og kundebehandling, og skape forutsigbarhet og stabilitet, for alle interessenter.

### **Systemer for utvikling av medarbeidere**

SpareBank 1-alliansen har en felles digital læringsplattform (LMS), som gjør kurs og treningsprogrammer tilgjengelig for medarbeidere. Bankens egne fagplaner og finansnæringens autorisasjonsordninger danner grunnlag for bankens målsetninger og ansvar for å utvikle medarbeidernes kompetanse. Sammen med god rådgivningsskikk danner bransjens rutiner og regler, og bankens personalhåndbok grunnlag for policyer, retningslinjer og forpliktelser. Banken er tilsluttet autorisasjonsordningen for finansielle rådgivere som krever bestemte programmer for å utvikle bankens medarbeidere. Les mer om ordningen her. (GRI 404-2a)

Banken gjennomfører årlig talentutviklingsprogrammet Utviklingsorientert ledelse, i samarbeid med SpareBank 1-alliansen og BI. Tre av bankens medarbeidere startet dette programmet i 2018. (GRI 404-2a)

Banken har utviklet omfattende videreutviklingsprogram for alle lederne. Programmet startet tidlig i 2018 med en 360 graders evaluering av alle ledere. Programmet omfatter både fagsamlinger og individuell oppfølging av den enkelte leder basert på evalueringen og den enkeltes utviklingsplan. (GRI 404-2a)

Medarbeidersamtalene er et viktig instrument for å sikre oppfølging og utvikling av ansatte. Konsernets godtgjørelsespolitikk punkt 4.2.5 slår fast at alle medarbeidere årlig skal gjennomføre samtaler vedrørende egen utvikling og egne prestasjoner med sin nærmeste leder. Dette gjelder også medarbeidere som er ute i permisjon. (GRI 404-3)

Banken har i tillegg jobbet med en ny prosess og nye verktøy for kompetanseutvikling og -styring. Prosjektet Ny arbeidshverdag skal sikre at banken, parallelt med utvikling og implementering av nye systemer og prosesser, utvikler riktig kompetanse. Alle bankens utviklingsprosjekt bruker de nye verktøyene, for å avdekke kompetansebehov og for å utvikle målrettede kompetansetiltak.

### **Omstilling**

Det er store endringer i bransjen som skaper et stort behov for endring i bankens kompetanseprofil. Fremover vil banken ha behov for færre medarbeidere i produksjon, flere i digital utvikling og flere i digitalt salg, analyse og forretningsutvikling. Banken har derfor gjennomført en strukturert nedbemanning over flere år, og andelen ansatte som sluttet er derfor vesentlig høyere enn antallet nyansatte i 2018. Medarbeidere som blir berørt av endring, enten ved omorganisering av oppgaver eller reduksjon av kapasitet, får tilbud om sluttavtale. En del ansatte får også bygget ny kompetanse gjennom å delta i utviklingsprosjekter som kvalifiserer til andre oppgaver. De som slutter får økonomisk rådgivning, veivalgsamtaler og karriereveiledningsprogram med veletablerte eksterne tilbydere på feltet. (GRI 404-2b)

Banken avsluttet totalt 56 arbeidsforhold i 2018, 28 kvinner og 28 menn. Fordelt på alder var det 3 personer under 30 år, 30 mellom 30 og 50 år og 23 over 50 år. Total turnover med sluttpakker og pensjon var da samlet på 9 prosent. (GRI 401-1b) Samtidig har banken også sikret ny kompetanse. Bankens ansatte i 2018 totalt 45 personer, 17 kvinner og 28 menn, hvor 20 var under 30 år, 22 mellom 30 og 50 år og 3 mellom 50 og 70 år. (GRI 401-1a)

### Mangfold og likestilling

SpareBank 1 SMN har som mål at bankens medarbeidere skal gjenspeile befolkningsstrukturen i regionen. Bankens jobber aktivt med rekruttering og forfremmelser, for å fylle eventuelle gap og skjevheter i dette mangfoldet.

Banken opererer i den bransjen i Norge med størst lønnsforskjell mellom kvinner og menn med høyere utdanning. Bankens er spesielt opptatt av å gi kvinner og menn like muligheter for utvikling, lønn og karriere. Aktivitetene omfatter blant annet rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utviklingsmuligheter og beskyttelse mot trakassering. Foreldrepermisjoner skal heller ikke påvirke mulighetene for hverken karriere eller lønnsutvikling.

Konsernets godtgjørelsespolitikk slår fast at konsernet følger likelønnsprinsippet, det vil si at kvinner og menn skal lønnes likt for samme arbeid eller arbeid av lik verdi. Bankens bruker det digitale verktøyet Faktorbasert Analyse av Kompetanse I Stilling (FAKIS), for å sikre at bankens plasserer stillinger av lik verdi i samme lønnsramme. Ved lønnsoppgjøret i 2018 ble det lagt føringer for, og satt av midler til, å utjevne skjevheter i lønnsnivå mellom kvinner og menn. Internrevisor gjennomgår hvert år bankens rapport om etterlevelse av godtgjørelsespolitikken. Likelønnsprinsippet drøftes i tillegg med tillitsvalgte i forbindelse med det årlige lokale lønnsoppgjøret.

Bankens er likevel ikke tilfreds med resultatene for etterlevelse av likelønnsprinsippet. Til tross for økt fokus flere år på rad, er det fremdeles for store lønnsforskjeller mellom kvinner og menn. Likelønn vil derfor fortsatt være i fokus i årene fremover.

Bankens lønnsforskjeller mellom kvinner og menn fordeler seg slik etter stillingskategori: (GRI 405-2)

Stillingskategori	Kvinnens andel av menns lønn
Mellomledelse	99 %
Operativ ledelse	89 %
Kunderådgivere kontor	85 %
Direktekanal kundesenter	93 %
Produksjon	99 %
Spesialister og støttefunksjoner	87 %
Forretningsutvikling og digitalisering	88 %

Mens bankens har flest kvinner i operativ ledelse (10 kvinner og 4 menn) er det flest menn i mellomlederposisjoner (17 kvinner og 29 menn), og i konsernledelsen (1 kvinne og 6 menn). (GRI 405-1). Bankens er bevisst utfordringen med kjønnsfordeling i lederstillinger og ønsker å øke kvinneandelen i lederstillinger på høyere nivå. Bankens har hatt spesielt fokus på å øke andelen kvinnelige ledere de siste årene, men vil fortsatt prioritere å jobbe for en bedre fordeling i mellomledelse og konsernledelse.

Tilfeller av diskriminering fanges opp av systemene for bankens etiske retningslinjer beskrevet i neste kapittel. Bankens har ikke registrert tilfeller av diskriminering i 2018 (GRI 406-1). 85 prosent av medarbeidernes lønnsavtaler er kollektivt fremforhandlede avtaler som tariffavtale etc. (GRI 102-41)

## Etikk og antikorrupsjon

De etiske retningslinjene handler om holdninger og verdier, og skal bidra til bevissthet om og etterlevelse av den etiske standarden som kreves av ansatte og tillitsvalgte i konsernet.

SpareBank 1 SMN opererer i en næring med risiko for interne misligheter. Med bakgrunn i virksomhetens art og omfanget av verdier som forvaltes, vurderes den iboende risikoen for interne misligheter i bankvirksomhet som høy.

Interne misligheter kan oppstå i form av forsøk på infiltrasjon fra kriminelle miljøer, press fra ansatte og misligheter motivert ut fra egen vinning. Det er derfor viktig at banken har implementert både forebyggende og avdekkende kontroller knyttet til mislighetsrisiko. Banken må alltid ha dekkende og hensiktsmessige rutiner for arbeidsdeling, begrensninger og rammer i fullmakter, sikre dualkontroller, tilfredsstillende tilgangskontroller og gode rutiner for endringshåndtering i IT-systemene.

### Etiske retningslinjer

Bankens etiske retningslinjer beskriver bankens holdninger og verdier ut fra fire overordnede prinsipper om taushetsplikt, økonomisk uavhengighet, lojalitet og personlig integritet. Bankens ansatte, forretningspartnere og tillitsvalgte skal være seg bevisst bankens etiske retningslinjer i dagligdagse beslutninger. Den enkelte leder plikter å gjøre sine medarbeidere kjent med de etiske retningslinjene og at temaet tas opp jevnlig i avdelingsmøter. Retningslinjene gjelder hele konsernet inkludert datterselskap og inngår som kontraktmessige forhold til bankens leverandører.

Retningslinjene regulerer blant annet den enkelte medarbeiders forhold til kunder, leverandører, konkurrenter og omverden. Den enkelte medarbeider må unngå på noen måte å komme i et avhengighetsforhold til konsernets kunder og forretningsforbindelser, og alle skal ha et bevisst forhold til forsøk på korrupsjon eller former for påvirkningshandel. De etiske retningslinjene er tydelige på nulltoleranse mot korrupsjon og medarbeidere skal ikke under noen omstendigheter motta gaver i form av penger eller pengebrev gjennom sitt arbeid.

Alle nyansatte skal gjennomgå de etiske retningslinjene som en del av introduksjonsprogrammet, og etikk er tema på faste samlinger for nyansatte. Bankens konsernledelse spesielt og ansatte generelt har fått trening i etikk og antikorrupsjon. (GRI 205-2)

Banken vedtok oppdaterte  etiske retningslinjer (pdf) i 2017.

### Varslingsrutine

I tillegg til de etiske retningslinjene har banken etablert en egen varslingsrutine. Varslingsrutinene ivaretar kravene i arbeidsmiljøloven, for varsling av kritikkverdige forhold i virksomheten. Formålet med varslingsrutinen er å redusere risikoen for interne misligheter samt å ivareta arbeidstakers rett og plikt til å fremsette bekymringsmelding/varsel om kritikkverdige forhold.

I varslingsrutinen er det gitt eksempler på kritikkverdige forhold som kan være grunnlag for bekymringsmeldinger, og her nevnes kritikkverdige forhold relatert til for eksempel ukultur, korrupsjon, ulovligheter, økonomisk kriminalitet, uetisk eller skadelig aktivitet eller brudd på andre etiske normer.

Varslingsrutinen legger også til rette for at ansatte kan varsle til bankens eksterne varslingsmottak samt varsle anonymt dersom varsleren ønsker dette.

Banken gjennomfører årlig en organisasjonsundersøkelse. Undersøkelsen gir respondenten mulighet til å rapportere tilfeller av mobbing og trakassering i egen avdeling. Dersom det avdekkes slike tilfeller i noen avdelinger vil dette bli fulgt opp av HR-avdelingen.


Instruks for håndtering av interessekonflikter med kunder ble også revidert og godkjent av konsernstyret i 2018.

### **Oppfølging av kvalitetsavvik**

Bankens rutine for oppfølging av kvalitetsavvik skal sikre identisk reaksjon, rapportering, arkivering og oppfølging av kritikkverdige forhold blant ansatte på tvers av forretningsområder.

Banken startet i 2017 en prosess for å etablere et nytt system for hendelsesrapportering i samarbeid med en ekstern leverandør. Det nye systemet ble implementert i 2018. Systemet bidrar til en bedre oversikt over hendelser på alle områder samt en dokumentasjon på hvordan hendelsene er fulgt opp.

Sanksjonsutvalget har ansvar for avviksoppfølging. Utvalget består av konsernadvokat, kredittsjef Næringsliv, kredittsjef Privatmarked, sikkerhetssjef og HR-sjef. Basert på internkontroll i forretningsområdene samt innmeldte og registrerte avvik for øvrig, skal sanksjoner vurderes. Utvalget har i utgangspunktet møter hvert kvartal, men akutte saker håndteres fortløpende.

Bankens styre, konsernledelse og samtlige medarbeidere har fått kommunisert bankens policy på antikorrupsjon og etiske retningslinjer. Det har derimot ikke vært på agendaen til representantskapet. Forretningspartnere har ikke fått bankens policy kommunisert spesifikt, men kontraktsvedlegg om samfunnsansvar følger alle leverandøravtaler, og gjelder hele SpareBank 1-alliansen.  Les vedlegget her. (GRI 205-2). Banken vurderer etiske problemstillinger når banken inngår avtaler med kunder. Banken har i noen tilfeller valgt ikke å etablere kundeforhold i eiendomsbransjen grunnet mistanke om sosial dumping. Dette styres av bankens policy for ansvarlig kreditt beskrevet i eget kapittel.

Banken reagerer konsekvent ved brudd med retningslinjer, og i 2018 utstedte banken skriftlige advarsler som følge av to interessekonflikter og ett tilfelle av trakassering. Banken har ikke hatt oppsigelser, rettsaker eller kontraktsbrudd som følger av korrupsjon eller brudd på etiske retningslinjer. (GRI 205-3)

## **Økonomisk kriminalitet**

SpareBank 1 SMN arbeider kontinuerlig med å avdekke og bekjempe økonomisk kriminalitet. Bankens overordnede retningslinjer for anti-hvitvasking legger tydelige føringer for hvordan SpareBank 1 SMN arbeider med temaet, med definerte roller og ansvar for arbeidet.

Innsikt i banken og kundenes virksomhet er viktig for å sikre en risikobasert tilnærming til økonomisk kriminalitet og overholde kravene i lovverket. Banken skal kjenne til hvilke transaksjoner det er vanlig for kunden å foreta slik at vi effektivt kan avdekke uvanlige eller mistenkelige transaksjoner. Det må også dokumenteres at kontrolltiltak er tilpasset den aktuelle risikoen. Myndigheter, kunder og konkurrenter skal ha tillit til bankens profesjonalitet og redelighet.



Økt grad av organisert og grensekryssende kriminalitet har endret trusselbildet også for økonomisk kriminalitet. Banken ser flere transaksjoner over landegrensar, vekst i utenlandske kunder, økt utbredelse av virtuell valuta samt nye produkter, nye tjenester og nye aktører i egen bransje. Oppsummert ser vi at hvitvasking, svindel og svindelforsøk mot bankens kunder blir mer utbredt og mer avansert for hvert år.

Banken skal bidra til at bankens produkter og tjenester ikke benyttes til kriminell aktivitet, og våre styringssystem evalueres og oppdateres årlig for å tilpasses et oppdatert risikobilde og endringer i retningslinjer for hvitvasking. I tillegg gjennomfører banken løpende kontroller på ulike nivåer, fra internkontroll i forretningsområdene, via løpende transaksjonsovervåkning til kontroller utført av compliance-funksjonen. Avvik og forbedringstiltak vurderes løpende, og rapporteres til styret kvartalsvis.

I 2018 har banken jobbet med å operasjonalisere nye rutiner og prosesser fra bankens hvitvaskingsprosjekt. Banken har økt treffsikkerheten på hvilke transaksjoner som flagges til overvåkning, og styrket prosessene for kundeetablering og løpende kundekontroll. Eksempelvis undersøker banken kilder til kunders egenkapital og inntekter, spesielt der kunden har oppgradert en bolig vesentlig og ønsker å belåne verdiøkningen. Banken ber da om informasjon og dokumentasjon på hvem som har utført arbeidet og hvordan oppgradering ble finansiert, med den hensikt å bekjempe økonomisk kriminalitet og svart arbeid.

I 2018 ble totalt 12.196 transaksjoner fanget opp av bankens systemer for transaksjonsovervåkning. Alle de flaggede transaksjonene ble vurdert av bankens egne anti-hvitvaskingsmedarbeidere, som rapporterte 148 av de mistenkelige transaksjonene til Økokrim. (GRI SMN-1)

Banken har også etablert egne ryddeprosjekter. Ryddeprosjektene innhenter tilstrekkelig informasjon fra kundeforhold banken etablerte før dagens krav til *kjenn-din-kunde* trådte i kraft.

Banken har fokus på kunnskap og trening for å bekjempe økonomisk kriminalitet. Alle medarbeidere skal regelmessig gjennomføre obligatorisk e-læring om hvitvasking og terrorfinansiering. I tillegg avholdes årlig klasseromsundervisning innen hvitvasking for et stort antall ansatte.

Ambisjonene for 2019 er å styrke organiseringen og forankringen av roller og ansvar knyttet til hvitvasking. Banken vil iverksette tiltak for å sikre fortsatt etterlevelse av lover og retningslinjer når EUs fjerde hvitvaskingsdirektiv trer i kraft.

## Miljø og innkjøp

SpareBank 1 SMN er miljøfyrtårnsertifisert. Dette betyr at vi tar et bevisst miljøansvar og gjør tiltak for å holde orden i eget hus.

### Miljø i eget hus og ansvarlige innkjøp

Det er spesielt viktig for oss som regionbank å ta ansvar for bærekraft i investeringer og utlån. Vi er forpliktet til å gjøre det vi kan for å støtte opp om FNs bærekraftsmål, og vi er opptatt av at selskaper vi investerer i eller låner penger til tar bærekraftige valg. Dette er beskrevet i eget kapittel.

SpareBank 1 SMN har sertifisert eget miljøstyringssystem etter standarden for Miljøfyrtårn, Norges mest brukte miljøsertifisering. Banken rapporterer eget energiforbruk og klimautslipp hver vår til den norske Stiftelsen Miljøfyrtårn. Sertifiseringen innebærer systematisk, målsatt og kontinuerlig forbedring innenfor temaene arbeidsmiljø, innkjøp, avfall, transport, energi, utslipp og estetikk. Slik følger banken det

bærekraftige føre-var prinsippet. (GRI 102-11) Banken bruker moderne miljørapporteringsystem med hyppig og konsistent logging av nøkkeltall. Her vurderes HMS og miljøindikatorer opp mot bankens målsettinger.

### Forbruk og klima

SpareBank 1 SMN jobber kontinuerlig for å redusere forbruk av energi, papir, andre ressurser og reisevirksomhet. Alt teknologisk utstyr håndteres som spesialavfall og leveres i en godkjent miljøreturordning for gjenvinning. Banken arbeider for å sikre riktige innkjøp av teknologisk utstyr der banken legger energi og miljøkrav inn som spesifikke vurderingskriterier. Dette er forankret i en egen innkjøpsveileder og i bankens handlingsplaner for Miljøfyrtårn.

All energi som banken kjøper som går til oppvarming og forbruk til kontordriften er basert på fornybare energikilder som fjernvarme og vannkraft. Oljefyring og bruk av fossile energikilder er faset helt ut.

Hovedkontoret i Trondheim og kontoret i Steinkjer som er lavenergibygg har bidratt til et lavere forbruk i kontorstrukturen og gjennom å etablere en bedre energioppfølging på alle kontorer i 2019 så settes det fokus på å senke forbruket ytterligere.


Fra 2018 vil banken årlig presentere et eget  klimaregnskap (pdf).

Samlet energiforbruk for 2018 var på 5,9 gWh, mot 5,7 gWh i 2017. Økningen på 300.000 kWh skyldes sesongvariasjon og økt forbruk på lokasjoner som kan skyldes tekniske systemer som er modne for utskifting til mer moderne og energigjerrige systemer. Lokasjonsbasert utslippsfaktor i 2018 var 0,018 kg CO<sup>2</sup> per kWh. SpareBank 1 SMNs eget klimautslipp består i all hovedsak av energiforbruk, transport og avfall. Andre klimautslipp er neglisjerbare i forhold. Med utslippsfaktorer fra Defra 2018, og NVEs lokasjonsbaserte kraftmiks har SpareBank 1 SMN et totalt klimautslipp på 631 tonn CO<sup>2</sup>-ekvivalenter.

### Ansvarlige innkjøp

Bankens innkjøpspolicy krever at alle innkjøpsavtaler inkluderer dokumentert samfunnsansvar. Leverandørene skal rette seg etter lokale, nasjonale og internasjonale lover, regler og prinsipper (herunder bestemmelser om forhold som lønn, arbeidstid, helse, miljø, sikkerhet og korrupsjon). Ved anbuds- og tilbudsforespørsler krever SpareBank 1 SMN at tilbydere dokumenterer godkjent miljøsertifisering.

Leverandører har varslingsplikt, og SpareBank 1 SMN kan foreta innsyn og revisjon. De forplikter seg til å opptre etisk korrekt i forbindelse med produksjon og leveranser til SpareBank 1 SMN. De samme krav gjelder for leverandørens underleverandør og samarbeidspartner tilknyttet leveranse til SpareBank 1 SMN. Brudd på bestemmelsene om samfunnsansvar anses som kontraktsbrudd og kan gi grunnlag for heving av avtalen.

Leverandørene skal som et minimum tilfredsstillende og rette seg etter lokale, nasjonale og internasjonale lover, regler og prinsipper, herunder bestemmelser om forhold som lønn, arbeidstid og HMS (Helse, Miljø og Sikkerhet) samt miljø og anti-korrupsjon. Standard vedlegg om samfunnsansvar som ligger til grunn for våre innkjøp gjelder hele SpareBank 1-alliansen.  Les vedlegget her (pdf).

## Lokal næringsutvikling

SpareBank 1 SMN har tradisjonelt hatt en sterk lokal forankring, og en viktig del av SpareBank 1 SMNs samfunnsoppdrag er å legge til rette for vekst og utvikling som grunnlag for lokal felles velferd.

SpareBank 1 SMN dekker gjennom sin kjernevirksomhet mange viktige behov i samfunnet: Sparing, kreditt, betalingsformidling, forsikring, skadeforebygging, forvaltning av kapital og investeringer. Det faktum at banken drifter denne kjernevirksomheten langsiktig og bærekraftig, er kanskje bankens viktigste bidrag til lokal næringsutvikling. Utover den ordinære bankvirksomheten har SpareBank 1 SMN mange ekstraordinære tiltak, for å utvikle regionen banken operer i. SpareBank 1 SMN Invest utvikler lokal næringsvirksomhet ved å tilby kapital direkte i ny utvikling. SpareBank 1 SMN Invest investerer derfor utelukkende i unoterte aksjer og fond i bankens geografiske område.

Sparebankstiftelsen SMN er betydelig eier i SpareBank 1 SMN, og stiftelsens formål er å ivareta det samfunnsmessige eierskapet i SpareBank 1 SMN. Les mer om Sparebankstiftelsen SMN.

### **Stiftelsen SpareBank 1 SMN Utvikling**

Stiftelsen SpareBank 1 SMN Utvikling investerer i prosjekter som skal bygge opp under positiv samfunnsutvikling. I overkant av 50 millioner kroner er investert i infrastrukturprosjekter, såkorn og venture. (GRI 203-1)

I tillegg har SpareBank 1 SMN et samfunnsengasjement utenom det vanlige og støtter over tusen store og små formål i året gjennom gavefondet. Gavefondet fordeler årlig midler til breddeidrett, kultur og næringsutvikling.

Stiftelsen SpareBank 1 SMN Utvikling og gavefondet har som mål å få på plass et samfunnsregnskap i 2019.